

Research Paper

A Legal-Criminological Study of The Personality Case With A Preventive Approach in the Laws Of Iran and Canada

Hamed Molapour Rashedi¹, Seyd Mahdi Ahmadi Mosavi^{*2}, Aminollah Zamani

1. PhD student, Department of Law, Rafsanjan Branch, Islamic Azad University, Rafsanjan, Iran.
2. Assistant Professor of the Department of Law, Rafsanjan Branch, Islamic Azad University
3. Assistant Professor, Department of Criminal Law and Criminology, University of Judicial Sciences and Administrative Services, Tehran, Iran.

ARTICLE INFO

PP: 465-476

Use your device to scan and read
the article online

Keywords: *Personality File, Preliminary Investigations, Judicial Process, Personal History, Criminal System of Iran And Canada.*

Abstract

The purpose of this research is to study the legal-criminological case of the personality with a preventive approach in Iranian and Canadian law, which was carried out in a descriptive-analytical method and based on library sources. The results of this research show that in the criminal system of Canada, the personality file and generally paying attention to the personality of the criminal has a high position in comparison with the criminal law of Iran. In the criminal law of Canada, the investigation about the character of the accused and his financial, family and social situation is foreseen, and this investigation is mandatory in the preliminary investigation stage, in optional misdemeanor cases and in criminal cases. In Canadian law, as in many countries where preliminary investigations are conducted by an investigating judge or an investigator, he is ordered to create a character file so that after the trial, if the accused is found guilty and based on the reports in the personality file should act to determine the appropriate, effective and useful response. On the contrary; Iranian criminal law does not provide for the filing of a character file explicitly and as a central approach in criminal proceedings, and it is declared mandatory only at the stage of execution of the prison sentence in order to classify the prisoners. However, according to some articles of the Islamic Penal Code (Articles 22 and 25) and the Criminal Procedure Code (Article 222),

Citation: Ahmadi Mosavi, S. M., Molapour Rashedi, H., & Zamani, A. (2024). **A Legal-Criminological Study of The Personality Case With A Preventive Approach in the Laws Of Iran and Canada**, *Geography(Regional Planning)*, 14(54), 465-476.

DOI: 10.22034/JGEOQ.2023.388237.4028

DOR:

* **Corresponding author:** Seyd Mahdi Ahmadi Mosavi, **Email:** mousavi.ahmadi@gmail.com

Copyright © 2024 The Authors. Published by Qeshm Institute. This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

In our country, the need to file a personal file has not yet been felt as it should be. In the new criminal procedure law, the legislator has made it mandatory to file a character file in important crimes. We hope that this requirement will be implemented in all stages of criminal proceedings and that all judges will start filing personal files in addition to criminal cases. It can be seen that the personality file as an undeniable necessity in the proceedings should be considered next to the criminal case of the accused, especially because it is also effective in the quality of the guarantee of executions with the description of special prevention. The application of the character case is not only limited to the individualization of the punishment; The contents of this file are useful and effective for the application of many laws and the implementation of the institutions foreseen in them. Therefore, it is important to examine the basics and goals of character file filing, the conditions and methods of character identification and character file filing in the criminal system, and its effects and results. Especially in our criminal system, it is necessary that by conducting researches in this field, officials and judicial authorities and the police become more familiar with the character case so that this case finds a suitable and favorable position. Filing a personal file in our system faces many challenges and obstacles that the three branches of the executive, judiciary and legislature must work together to solve. Therefore, in the present study, the author tries to investigate the necessity of filing a personality file in the context of the implementation of the legal system of Iran and Canada.

Methodology

In this study, the library research method has been utilized to examine legal and criminological theories concerning the character case in Iranian and Canadian law. This method entails detailed study, analysis, and scrutiny of legal and judicial opinions regarding the significance and applications of character files within the respective legal systems under study. Given the nature of library research, pertinent information has

been gathered and analyzed from credible legal and judicial sources in both countries, aiming to derive scientific and reliable conclusions about the role and importance of character files in crime prevention within these two comparative legal frameworks.

Results and Discussion

In criminal policy in Iran, the notion of preventive jurisprudence based on principles of constitutional law has been officially recognized. These measures encompass both developmental prevention and the establishment of personality profiles. Articles 156 and 682 of the Criminal Procedure Code and Articles 37, 38, 43, 60, 152, 188 of the Islamic Penal Code outline the procedures for establishing personality profiles. The regulations of prison organizations, as detailed in Articles 74 and 46 of their bylaws, also reference this. In Canadian criminal law, investigating the accused's personality and their financial, familial, and social circumstances is anticipated. Personal habits serve as indicators of one's character in Canadian law, where personal traits signify specific moral qualities. During trials, the accused must respond to inquiries concerning these traits. Proof of character in Canadian law confirms all types of personality indicators, both general reputation and specific instances. Interviewers are authorized to question these matters under Federal Law 404, similar to Canadian law.

Conclusion

The legal foundation of establishing a personality profile aims to tailor punishments—whether reduction, intensification, or suspension of sentences—to align with the criminal's character. This serves the individualization and personalization of penalties with the goal of rehabilitation and effective prevention of dangerous tendencies and recidivism. Personality profiling includes various stages of criminal proceedings such as preliminary investigations, trial, sentencing, and execution, ensuring responsiveness to the offender's psychological, physical, and social needs and motivations. Challenges include privacy concerns, lack of specialized agencies for profiling, insufficient time and resources for profiling, and absence of advanced

technology-equipped labs for personality assessment. Effective sentencing based on offenders' personalities and criminal histories varies, necessitating comprehensive criminal records to determine appropriate penalties and personalize rehabilitation efforts. Adequate

tools like structured personality profiling and access to criminal records are essential to prevent disproportionate penalties and societal stigma, thereby reducing recidivism rates effectively.

References

1. Abhari, A. (1052). Formation of character profiles. *Bar Association Journal*, 76, 17-67. [In Persian]
2. Ashoori, M. (2013). The role of character profiles in preventing juvenile delinquency. *Law Journal of Faculty of Law and Political Science*, 43(1), 195-312. [In Persian]
3. Attari, R. (2004). *Criminology (Psychological coercion)*. Tehran: Roudaki Publications, 3rd ed. [In Persian]
4. Azimi, S. (2008). *Fundamentals of psychology (Behavioral psychology)*. Tehran: Safar Publications. [In Persian]
5. Danesh Tazaman, D. (1993). *Prisoners' rights and the science of prisons*. Tehran University. [In Persian]
6. Dehkhoda, A. A. (1986). *Dictionary*. Vol. 3, Tehran: Dehkhoda Dictionary Institute. [In Persian]
7. Ebrahimi Shams, E. (Summer 2012). Fair rehabilitation of criminals. *University of Islamic Sciences of Razavi*, 3. [In Persian]
8. Ebrahimi, A. (2010). *Character profiles in Iran's criminal process (A practical study)*. Tehran: Fekr-e-Sazan. [In Persian]
9. Ebrahimi, E. (2010). *Character profiles in Iran's criminal process*. Tehran: Fekr-e-Sazan, 1st ed. [In Persian]
10. Ebrahimi, E. (2011). Obstacles to forming character profiles in Iran's criminal system. *Prevention Studies Quarterly*, 6(18), 188-502. [In Persian]
11. Farjollahi, R. (2010). *Criminology and criminal responsibility*. Tehran: Mizan Publications, 1st ed. [In Persian]
12. Ganji, H. (2007). *General psychology*. Tehran: Savalan Publications, 42nd ed. [In Persian]
13. Gohari, S. (2011). *Thesis on character profiles in Iran's criminal system*. Qom University, Electronic Education Center. [In Persian]
14. Hedayat, F. (2011). *Thesis on the approach of Iranian criminal law to criminal personality*. Qom University. [In Persian]
15. Jafari Langroudi, M. J. (2001). *Legal terminology*. Tehran: Ganj-e Danesh, 11th ed. [In Persian]
16. Khalkhalian, J. (2005). *Criminal laws*. Tehran: Nashr-e Jihad, 1st ed. [In Persian]
17. Kinia, M. (2005). *Criminal psychology*, Vol. 1, 5th ed. Tehran: Rashid Publications. [In Persian]
18. Kinia, M. (2005). *Criminal psychology*, Vol. 1, 5th ed. Tehran: Rashid Publications. [In Persian]
19. Mahmoudi Ghaffar, M. (2008). *Thesis on individualizing punishments and its effects on preventing crime recurrence*. Arak. [In Persian]
20. McKinnon, C. (1999). *Character, Virtue Theories, and the Vices*. Peterborough, Ontario: Broadview Press.
21. Mohammadyan, S., & Mohammadrezapour, B. (2013). The necessity of forming character profiles in criminal trial process in Iran. *Legal Medicine Journal*, 19(2-3), 340-923. [In Persian]
22. Mohseni, M. (2003). *General criminal law course (Criminal responsibility)*. 2nd ed. Tehran: Ganj-e Danesh Publications. [In Persian]
23. Najafi Tavana, A. (2012). *Criminology*. Tehran: Amoozesh va Sanjesh Publications, 3rd ed. [In Persian]
24. Noorbaha, R. (1998). *Background of criminology*. Tehran: Ganj-e Danesh Publications. [In Persian]
25. Orenstein, A. (1998). No Bad Men!: A Feminist Analysis of Character Evidence in Rape Trials. *Journal Name*, Volume(Issue), 49.
26. Park, R. C. (1996). Character evidence issues in the O.J. Simpson case — or rationales of the character evidence ban, with illustrations from the Simpson case. *University of Colorado Law Review*, 67, 747-...
27. Safar, M. J. (1994). *Legal personality*. Tehran: Dana Publications, 1st ed. [In Persian]

28. Safar, M. J. (1994). Legal personality. Tehran: Dana Publications, 1st ed. [In Persian]
29. Salari Jam, S. (2015). Thesis on the position of character profiles in the Islamic Penal Code of 2013. Islamic Azad University, Kermanshah. [In Persian]
30. Shalchi, B. (2001, February 27). Mental health. Information Newspaper. [In Persian]
31. Shambayati, H. (2008). Juvenile delinquency. Tehran: Joubin Publications, 8th ed. [In Persian]
32. Shambayati, H. (2009). Criminal law, Vol. 1. [In Persian]
33. Sohrabi, S. (2012). Thesis on the role of character profiles in Iranian law. Islamic Azad University, Central Tehran Branch. [In Persian]
34. Tanovich, D. M. (Year). An Equality-Oriented Approach to the Admissibility of Similar Fact Evidence in Sexual Assault Prosecution. Retrieved from [URL]
35. Tariqati, S. (1966). Introduction to criminal psychology and psychiatry. Tehran: Dekhoda Publications. [In Persian]
36. Yousefi Maraghei, M., & Azizi, A. (2013). Criminal Procedure Code. Tehran: Khorsand Publications, 2nd ed. [In Persian] Canadian Criminal Evidence. (n.d.). Character of Accused. Retrieved from https://en.wikibooks.org/wiki/Canadian_Criminal_Evidence/Character/Character_of_Accused

مقاله پژوهشی

مطالعه حقوقی - جرم شناختی پرونده شخصیت با رویکرد پیشگیرانه در حقوق ایران و کانادا

حامد مولاپور راشدی: دانشجوی دکتری، گروه حقوق، واحد رفسنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، رفسنجان، ایران.
سید مهدی احمدی موسوی: استادیار، گروه حقوق، واحد رفسنجان، دانشگاه آزاد اسلامی
امین الله زمانی: استادیار، گروه حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری، تهران، ایران.

چکیده	اطلاعات مقاله
<p>هدف این تحقیق، مطالعه حقوقی - جرم شناختی پرونده شخصیت با رویکرد پیشگیرانه در حقوق ایران و کانادا می باشد که به روش توصیفی - تحلیلی و با تکیه بر منابع کتابخانه‌ای انجام شده است. نتایج این تحقیق، نشان می دهد که در نظام کیفری کانادا پرونده شخصیت و به طور کلی توجه به شخصیت بزهکار، در مقایسه با حقوق کیفری ایران از جایگاه رفیعی برخوردار است. در حقوق کیفری کانادا، تحقیق درباره شخصیت متهم و وضعیت مادی، خانوادگی و اجتماعی وی پیش بینی شده است که این تحقیقات در مرحله تحقیقات مقدماتی، در امور جنحه ای اختیاری و در امور جنایی الزامی است. در حقوق کانادا، همانند بسیاری از کشورها که تحقیقات مقدماتی را قاضی تحقیق یا بازپرس انجام می دهد تا با استمداد از گزارش های موجود در پرونده شخصیت، نسبت به تعیین واکنش مناسب، مؤثر و مفید اقدام کند. در مقابل؛ حقوق کیفری ایران تشکیل پرونده شخصیت صراحتاً و به عنوان یک رویکرد محوری در مراحل رسیدگی کیفری پیش بینی نشده و فقط در مرحله اجرای مجازات حبس آن هم به منظور طبقه بندی زندانیان، تشکیل آن الزامی اعلام شده است. اما به موجب بعضی مواد قانون مجازات اسلامی (مواد ۲۲ و ۲۵) و قانون آیین دادرسی کیفری ماده (۲۲۲)، می توان گفت که قاضی کیفری به تنظیم پرونده شخصیت به عنوان یکی از لوازم دادرسی عادلانه مکلف شده است.</p>	<p>شماره صفحات: ۴۶۵-۴۷۶</p> <p>از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید</p>
	<p>واژه‌های کلیدی: پرونده شخصیت، تحقیقات مقدماتی، فرآیند دادرسی، سابقه فردی، نظام کیفری ایران و کانادا</p>

استناد: مولاپور راشدی، حامد؛ احمدی موسوی، سید مهدی؛ زمانی، امین الله. (۱۴۰۳). مطالعه حقوقی - جرم شناختی پرونده شخصیت با رویکرد پیشگیرانه در حقوق ایران و کانادا، فصلنامه جغرافیا (برنامه ریزی منطقه‌ای)، ۱۴(۵۴)، صص ۴۶۵-۴۷۶.

DOI: 10.22034/JGEOQ.2023.388237.4028

DOR:

مقدمه

افلاطون در کتاب هشتم جمهوری، ارتباط شخصیت افراد با انواع حکومت‌ها را بررسی می‌کند و نشان می‌دهد که نوع حکومت چگونه بر شخصیت اعضای جامعه تأثیر می‌گذارد. شرایط زیستی درون رحم مادر نیز نقش مهمی در رشد جنین دارد و وضعیت جسمی و روانی مادر بر جنین تأثیر مستقیم دارد. تغذیه مناسب یا نامناسب، اعتیاد، و استفاده از بیهوشی هنگام زایمان می‌تواند اثرات منفی بر نوزاد داشته باشد، مانند نیاز نوزادان به مواد مخدر پس از تولد یا کاهش یاخته‌های مغزی. تحقیقات نشان می‌دهد بسیاری از ناهنجاری‌های شخصیتی ناشی از ناهنجاری‌های کروموزومی ارثی هستند که تلاش‌های تربیتی برای اصلاح آنها را دشوار می‌سازد. در قرن هجدهم، که به قرن روشنگری معروف است، نویسندگان تلاش کردند افکار عمومی را روشن کنند و علیه ظلم و استبداد مبارزه کنند. در این دوره، برخی مکاتب حقوق کیفری به شخصیت مجرم توجه نداشتند و فقط به مجازات معتقد بودند، در حالی که برخی دیگر شخصیت مجرم را مهم می‌دانستند. مکتب کلاسیک اولین رویکرد به سوی عدالت کیفری بود و انسان را محور همه مسائل قرار می‌داد. اما با شکست مکتب کلاسیک در کاهش جرائم، در قرن نوزدهم مکتب تحقیقی ظهور کرد که یکی از مهم‌ترین مکاتب حقوق کیفری بود. قرن نوزدهم، قرن رشد و گسترش علوم و تأثیر آنها بر یکدیگر بود.

در نظام‌های گذشته، مجازات‌ها بیشتر جنبه سزادهنده داشتند و قضات تنها به جرم ارتكابی توجه می‌کردند، بدون اینکه به شخصیت فرد مجرم بپردازند. با ظهور مکاتب کیفری و جرم‌شناسی، شخصیت بزهکاران به شکل علمی و جدید مورد توجه قرار گرفت. این تحقیقات به اصل تفرید مجازات منجر شد که تأکید دارد در مراحل تعیین، اعمال و اجرای مجازات، شخصیت بزهکار مورد توجه خاص قرار گیرد. تفرید مجازات به معنای شناسایی عوامل اصلی وقوع جرم و شناخت شخصیت واقعی بزهکار توسط قاضی کیفری است تا مناسب‌ترین تدبیر قضایی اتخاذ شود. این اصل تضمین‌کننده اهداف سزادهی، ارعابی، اجرای عدالت و اصلاح و تربیت مجرمان است. پرونده شناسایی شخصیت بزهکار، شامل اطلاعاتی کامل از تاریخچه فردی، خانوادگی و نظرات کارشناسان علوم پزشکی، روانشناسی، جامعه‌شناسی و مددکاری اجتماعی است. این اطلاعات به قاضی کمک می‌کند تا با شناختی کامل از شخصیت مجرم، عوامل موثر در شکل‌گیری جرم را شناسایی کند و بهترین تصمیم قضایی را اتخاذ کند. اجرای این اصل، اصلاح و درمان مجرم را ممکن می‌سازد و از اتخاذ تصمیمات ناصواب و نتایج معکوس جلوگیری می‌کند.

امروزه، شناخت شخصیت مجرمان در محاکمات قضایی اهمیت زیادی دارد. قاضی کیفری باید اطلاعات کافی از خصوصیات مجرم داشته باشد تا بتواند در کنار پرونده کیفری، به پرونده شخصیت نیز توجه کند و حکمی متناسب با شخصیت مجرم صادر کند. قانون‌گذار نیز با الزامی کردن تشکیل پرونده شخصیت در جرایم مهم برای بزرگسالان و نوجوانان طبق مواد ۲۰۳ و ۶۸۲ قانون جدید آیین دادرسی کیفری، گامی مثبت به سوی عدالت کیفری برداشته است. در حقوق کیفری اسلام نیز، خصوصاً در مجازات‌های تعزیری، اهمیت شناخت شخصیت بزهکار مورد تأکید قرار گرفته است. حاکم باید با بصیرت کامل و با توجه به شخصیت مجرم، تصمیمات مناسب را اتخاذ کند.

در کشور ما هنوز ضرورت تشکیل پرونده شخصیت آن‌گونه که باید احساس نشده است. در قانون جدید آیین دادرسی کیفری، مقنن در جرایم مهم تشکیل پرونده شخصیت را الزامی کرده است. امیدواریم این الزام در تمامی مراحل دادرسی کیفری به اجرا درآید و تمام قضات در کنار پرونده کیفری به تشکیل پرونده شخصیت نیز مبادرت ورزند. می‌توان دریافت که پرونده شخصیت به عنوان ضرورتی غیر قابل انکار در مراحل دادرسی باید در کنار پرونده کیفری متهم لحاظ گردد، به ویژه آنکه در کیفیت ضمانت اجراها با وصف پیشگیری خاص نیز اثرگذار است. کاربرد پرونده شخصیت تنها در فردی کردن مجازات خلاصه نمی‌شود؛ محتویات این پرونده برای اعمال بسیاری از قوانین و اجرای نهادهای پیش‌بینی شده در آنها مفید و مؤثر است.

بنابراین بررسی مبانی و اهداف تشکیل پرونده شخصیت، شرایط و شیوه شناسایی شخصیت و تشکیل پرونده شخصیت در نظام کیفری و آثار و نتایج آن امری مهم است. به‌ویژه در نظام کیفری ما ضروری است که با انجام پژوهش‌هایی در این زمینه، مسئولان و مقامات قضایی و پلیس هرچه بیشتر با پرونده شخصیت آشنا شوند تا این پرونده جایگاه مناسب و مطلوبی پیدا کند. تشکیل پرونده شخصیت در نظام ما با چالش‌ها و موانع متعددی روبرو است که برای رفع آن‌ها سه قوه مجریه، قضائیه و مقننه باید با

یکدیگر همکاری کنند. بنابراین، نگارنده در پژوهش حاضر تلاش دارد تا ضرورت تشکیل پرونده شخصیت را در مقام تطبیق نظام حقوقی ایران و کانادا بررسی کند.

پیشینه و مبانی نظری پژوهش

مبانی جرم‌شناختی تشکیل پرونده شخصیت با ظهور مکتب تحقیقی شکل گرفت. بنیان‌گذاران این مکتب اختیار و آزادی اراده افراد در ارتکاب جرم و مسئولیت اخلاقی را مردود دانسته و به جبری بودن پدیده بزهکاری معتقد بودند. آن‌ها باور داشتند که بدون شناخت شخصیت مجرم از لحاظ جسمی و روانی، اصلاح و تربیت او ممکن نیست. دستاوردهای مکتب تحقیقی شامل تعلیق مجازات، اقدامات تأمینی و تربیتی، آزادی مشروط، قوانین مرتبط با اطفال بزهکار، شناخت شخصیت مجرم و تقسیم‌بندی مجرمان است. در قرن نوزدهم، این مکتب در قوانین کشورهای مختلف نفوذ زیادی داشت. در ایران نیز، نهادهایی مانند تعلیق مجازات و آزادی مشروط پذیرفته شد و قانون اقدامات تأمینی در سال ۱۳۳۹ به تصویب رسید که هدف آن دفاع از جامعه در مقابل بزهکاران و اصلاح آنان بود.

مکتب دفاع اجتماعی نوین نیز بر شناخت کامل شخصیت بزهکاران تأکید دارد و معتقد است جامعه موظف به اصلاح و تربیت آن‌هاست. این مکتب مجازات جامعه را نفی نمی‌کند بلکه بر تطابق اقدامات تأمینی و تربیتی یا مجازات با شخصیت مجرم تأکید دارد. در این سیستم، قاضی با تشکیل دو پرونده، یکی کیفری و دیگری شخصیت، با شناخت کامل از مجرم تصمیم‌گیری می‌کند. پرونده شخصیت شامل اطلاعات دقیقی از وضعیت بدنی، روانی، اجتماعی و فرهنگی مجرم است. اصول بنیادی مکتب دفاع اجتماعی شامل جلوگیری از تکرار جرم، کیفرزدایی، قضا‌دایی، استفاده از مجازات‌های جایگزین حبس و پیشگیری از حالت خطرناک است.

پیشگیری از جرم شاخه‌ای هنجارمند است که شامل مجموعه قوانینی برای تدابیر پیشگیرانه، ساختارها و تشکیلات مرتبط می‌شود. قدیمی‌ترین نوع پیشگیری، پیشگیری از بزهکاری کودکان و بزهکاری عمومی است. برای کودکان و نوجوانان بزهکار که شخصیت آن‌ها در حال شکل‌گیری است، از تدابیر پرورشی و بازپروری استفاده می‌شود؛ در حالی که برای بزهکاران بزرگسال، ارباب و تهدید به مجازات به کار می‌رود. پیشگیری وضعی به عنوان یک نظریه علمی برای کاهش بزهکاری در دهه ۱۹۸۰ توسط کلارک، کورنیش و هی هاپور مطرح شد. این نظریه بر کاهش فرصت‌ها و موقعیت‌های جرم‌آفرین و تغییر رابطه بین بزهکار و بزه‌دیده تأکید دارد. پیشگیری وضعی با تغییر وضعیت فرد در معرض بزهکاری و شرایط محیطی مانند زمان و مکان، به دنبال جلوگیری از ارتکاب جرم است. این روش گاهی با حمایت از فرد در معرض بزه‌دیدگی و تغییر شرایط محیطی، وقوع جرم را دشوار یا غیرممکن می‌کند. این نوع پیشگیری با توجه به شرایط بزهکار، نوع جرم، اهداف و خصوصیات بزه‌دیده، اقدامات مختلفی را به اجرا می‌گذارد که باعث از بین رفتن یا تضعیف فرصت‌های جرم می‌شود. کاهش این فرصت‌ها با توسعه امنیت فیزیکی یا طراحی مناسب ساختمان‌ها و محله‌ها همراه است که اعمال مجرمانه را پرهزینه و خطرناک می‌سازد. مدیریت پیشگیری از جرم با تغییر روش زندگی افراد و محیط سکونت آن‌ها، به دنبال خنثی‌سازی عملیات مجرمانه است و این اقدامات مکمل کار پلیسی به شمار می‌آید. پیش‌بینی، شناخت و ارزیابی خطر جرم و انجام اقدامات لازم برای کاهش آن را پیشگیری وضعی یا مدیریت خطر جرم می‌نامند. قبل از انقلاب، در حقوق ایران تشکیل پرونده شخصیت برای بزرگسالان، حتی در جرایم مهم، مورد توجه قرار نگرفت. در حقوق کیفری اطفال، ماده ۷ قانون تشکیل دادگاه اطفال بزهکار مصوب ۱۳۳۸ به دادگاه اجازه می‌داد درباره وضع مزاجی، روحی و خانوادگی طفل تحقیق کند. اما تشکیل پرونده شخصیت اختیاری بود. قانون اقدامات تأمینی و تربیتی مصوب ۱۳۳۹ نیز به‌طور غیرمستقیم به اهمیت شناخت شخصیت متهم برای تصمیم‌گیری درباره مجرمان خطرناک اشاره داشت.

تشکیل پرونده شخصیت در فرآیند کیفری به منظور درک زوایای شخصیتی متهم، از ضروریات دادرسی عادلانه است. عواملی چون سن، جنس، سابقه شخصی و کیفری، و موقعیت اجتماعی از مولفه‌های لازم برای این پرونده‌اند. سن از عوامل درونی موثر در ارتکاب جرم است، زیرا برداشت فرد از مفاهیم فردی و اجتماعی تحت تأثیر بلوغ فکری و تجارب شخصیتی در هر مقطع سنی قرار دارد. قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ با در نظر گرفتن سن مسئولیت کیفری و پیش‌بینی کیفرهای متنوع برای گروه‌های سنی مختلف، اهمیت سن را در تشکیل پرونده شخصیت تصدیق کرد.

جنسیت نیز یکی از تفاوت‌های مهم در نظام آفرینش است. قوانین بسیاری تحت تأثیر جنسیت قرار دارند و دادرسی باید با توجه به شرایط جسمی و خصوصیات زنان، واکنش مناسبی اتخاذ کند. بنابراین، تشکیل پرونده شخصیت برای بازسازی و بازپروری افراد ضروری است.

خوشبختانه در قانون جدید آیین دادرسی کیفری، تشکیل پرونده شخصیت چه در مورد اطفال و چه در مورد بزرگسالان، در جرایم مهم الزامی شده است و قاضی تحقیق و یا قاضی اطفال مکلف به تشکیل پرونده شخصیت شده‌اند. ماده ۳۰۲ از فصل ششم، مبحث اول قانون آیین دادرسی کیفری جدید بیان می‌کند: "در جرایمی که مجازات قانونی آنها سلب حیات، قطع عضو، حبس ابد و یا تعزیر درجه چهار و بالاتر است و همچنین در جنایات عمدی علیه تمامیت جسمانی که میزان دیه آنها ثلث دیه کامل مجنی علیه یا بیش از آن است، بازپرس مکلف است در حین انجام تحقیقات، دستور تشکیل پرونده شخصیت متهم را به واحد مددکاری اجتماعی صادر نماید. این پرونده به صورت مجزا از پرونده عمل مجرمانه تشکیل می‌گردد و حاوی مطالب زیر است:

گزارش مددکار اجتماعی در خصوص وضع مادی، خانوادگی و اجتماعی متهم؛
گزارش پزشکی و روان‌پزشکی."

همچنین، از فصل نهم ماده ۶۸۲ به عنوان تحقیقات مقدماتی جرایم اطفال و نوجوانان مقرر می‌دارد: "علاوه بر موارد مذکور در ماده (۲۰۳) این قانون، در جرایم تعزیری درجه پنج و شش نیز، تشکیل پرونده شخصیت در مورد اطفال و نوجوانان توسط دادسرا یا دادگاه اطفال و نوجوانان الزامی است." قانون آیین دادرسی کیفری جدید به نکات مهمی چون الزام به تشکیل پرونده شخصیت و تفکیک آن از پرونده کیفری اشاره کرده و برای بررسی و مطالعه ابعاد شخصیتی متهمان، لزوم اظهار نظر مانند پزشک، روان‌پزشک و مددکار اجتماعی را مطرح کرده است.

تشکیل پرونده شخصیت در مرحله اتهامی یکی از اقدامات مثبت و نوآوری‌های قانون‌گذار است تا با انجام تحقیقات مقدماتی متهم یا تبرئه گردد یا با صدور قرار مجرمیت و بدواً کیفرخواست به پای میز محاکمه کشانده شود. بازپرس از مهم‌ترین عناصر قضایی در تحقیقات مقدماتی است که در حین انجام تحقیقات مقدماتی دستور تشکیل پرونده شخصیت را صادر می‌نماید. برای اولین بار در قانون ایران در این مرحله تشکیل پرونده شخصیت الزام‌آور شده است. در واقع، تحقیقات مقدماتی اساس و پایه یک پرونده کیفری است.

شناخت شخصیت بزهکار در مرحله تحقیقات مقدماتی با هدف شناسایی علل بزهکاری و انطباق کیفر با شخصیت وی صورت می‌پذیرد. زیرا جهت اتخاذ تصمیم متناسب با فرد بزهکار، کسب اطلاعات راجع به وضع خانوادگی، جسمی، روانی و محیط اجتماعی او ضروری است. شناخت درست از متهم موجب هماهنگ کردن روش‌های بازجویی خواهد شد و بازپرس می‌تواند روش‌های تحقیق را متناسب با شخصیت متهم سازگار نماید.

در قانون جدید، مددکاران اجتماعی نقش مهمی در تشکیل پرونده شخصیت بزهکاران ایفا می‌کنند. این نهاد در کنار سایر متخصصان مانند پزشکان، روان‌پزشکان و روان‌شناسان اقدام‌های پیرامون قضایی انجام می‌دهند و در صدد بهبود وضعیت فردی و محیطی بزهکاران و پیشگیری از تکرار جرم آنان در آینده هستند.

در سال ۱۳۹۰، پایان‌نامه‌ای درباره رویکرد حقوق کیفری ایران به شخصیت مجرم توسط فاطمه هدی ارائه شده است. وجود نهادهایی چون آزادی مشروط و عفو در مرحله اجرای حکم، اعمال کیفیات مخففه یا مشدده در مرحله صدور حکم و تعیین میزان حداقل و حداکثری مجازات‌های تعزیری و بازدارنده، همگی حکایت از توجه به شخصیت مجرم دارد. اما در مقابل این عدم توجه صریح قانونگذار به پرونده شخصیت، آیین‌نامه اجرایی سازمان زندان‌ها به طور صریح بدان اشاره دارد که برای هر زندانی می‌بایستی توسط متخصصین زندان، پرونده شخصیت تشکیل گردد که متأسفانه عملاً شاهد آن نیستیم.

در سال ۱۳۹۰، پایان‌نامه‌ای درباره پرونده شخصیت در نظام کیفری ایران توسط سعید گوهری انجام شده است. قانونگذار در موارد مختلف بررسی و تحقیق پیرامون ابعاد شخصیت متهم یا محکوم‌علیه توسط مقامات قضایی اعم از دادسرا یا دادگاه را در مقررات، خصوصاً جهت استفاده از نهادهای تخفیف، تشدید، تعلیق مجازات، آزادی مشروط، عفو و همچنین صدور قرارهای تأمین کیفری

پیش‌بینی کرده است. لیکن در مراحل مختلف دادرسی کیفری اعم از مرحله کشف، تعقیب جرم، تحقیقات مقدماتی، دادرسی و مرحله اجرای مجازات به استثناء مجازات زندان، پرونده شخصیت در کنار پرونده کیفری تشکیل نمی‌گردد.

در سال ۱۳۹۲، پایان‌نامه‌ای توسط صدیقه سهرابی درباره نقش پرونده شخصیت محکوم‌علیه در حقوق ایران انجام شده است. در نظام دادرسی کیفری فعلی ایران، تشکیل پرونده شخصیت فقط برای رسیدگی به اتهام کودکان و نوجوانان به اراده قاضی مقرر شده است. در لایحه در دست رسیدگی آیین دادرسی کیفری ایران در کمیسیون قضایی مجلس شورای اسلامی، تشکیل پرونده شخصیت در رسیدگی به اتهامات بزرگسالان و کودکان و نوجوانان در جرایم مهم الزامی شده و در سایر اتهامات کودکان و نوجوانان به اختیار قاضی پیش‌بینی شده است.

در سال ۱۳۹۴، پایان‌نامه‌ای درباره جایگاه پرونده شخصیت در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ توسط شهرام سالاری جم ارائه شده است. در حقوق کیفری ایران، در برخی قوانین از جمله در مواد ۱۸، ۳۷، ۳۸، ۴۳، ۶۰، ۸۱، ۱۵۲، ۱۸۸ و... قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ و ماده ۲۰۳ آیین دادرسی کیفری به طور ضمنی و مواد ۴۷ و ۶۴ آیین‌نامه اجرایی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مصوب ۱۳۸۴، در مرحله اجرای مجازات حبس، صراحتاً به تشکیل پرونده شخصیت اشاره شده است.

بحث و یافته‌های تحقیق

در سیاست جنایی ایران، حقوق ماهوی پیشگیری از جرم بر اساس اصول قانون اساسی توسط قانونگذار به رسمیت شناخته شده است. این تدابیر شامل پیشگیری رشدمدار و تشکیل پرونده شخصیت می‌شود. اصل ۱۵۶ قانون اساسی و اصل ۱۵۶ قانون اساسی بر اصلاح و درمان تأکید دارند. تشکیل پرونده شخصیت در قوانین مختلف از جمله مواد ۲۰۳ و ۶۸۲ قانون آیین دادرسی کیفری و مواد ۳۷، ۳۸، ۴۳، ۶۰، ۱۵۲، ۱۸۸ قانون مجازات اسلامی و مواد ۷۴ و ۴۶ آیین‌نامه سازمان‌های زندان‌ها به آن اشاره شده است. در حقوق کیفری کانادا نیز تحقیق درباره شخصیت متهم و وضعیت مالی، خانوادگی و اجتماعی او پیش‌بینی شده است. عادت فردی به عنوان نشانه‌ای از شخصیت در قانون کانادا مطرح می‌شود. در این کشور، نشانه‌های شخصیتی بیانگر منش خاص فرد هستند و هنگام محاکمه، متهم باید به سوالات پاسخ دهد. نشانه شخصیت شامل رفتارها و صفات اخلاقی است که شناخت آنها به شناخت شخصیت عمومی یا خاص فرد کمک می‌کند. قانون کانادا ارزش بالقوه اثباتی همه انواع نشانه‌های شخصیت را از نظر شهرت کلی یا موارد خاص تأیید می‌کند. در بازجویی، پرسش‌گر مجاز به سوال از این موارد است. قانون ۴۰۴ فدرال ایالات متحده نیز مشابه قانون کانادا است و شخصیت قربانی را نیز در نظر می‌گیرد. در این قوانین، نشانه‌های شخصیت به منظور اثبات انطباق با یک موقعیت خاص مدنظر قرار می‌گیرند، خواه شخصیت متهم یا قربانی باشد.

شخصیت مورد بحث تنها زمانی مورد بررسی قرار می‌گیرد که یک سوال استاندارد مطرح شود. مانند: "آیا می‌دانید شهرت آقای اسمیت در صداقت در امور کسب‌وکار چگونه است؟" یا پرس و جویی مختصر شامل اطلاعات در مورد زندگی خانوادگی و سابقه کار از آشنایان و اطرافیان. در سال ۱۹۹۲، دادگاه کانادا با قانون دستورالعمل‌های دقیق برای رفتار جنسی، چنین تحقیقاتی را در مورد یک متهم در دادگاه مجاز دانست. اصلاحات مربوط به وضعیت حاکم بر پذیرش نشانه‌های فعالیت جنسی و تعریف رضایت در عمل جنسی شامل دفاع متهم است. این اصلاحات در نتیجه قوانین سپر تجاوز (مصوب ۱۹۸۲) توسط دیوان عالی کانادا در سال ۱۹۹۱ ارائه شده است. گاهی نشانه‌ها مثبت و پذیرفته می‌شوند و گاهی ممکن است حذف شوند و مدارک دیگری ارائه گردد. در حقوق کانادا، قاضی برای تعیین مجازات به اهمیت بی‌نظمی اجتماعی ناشی از جرم، شدت تقصیر متهم و شخصیت او توجه می‌کند تا مجازاتی مناسب تعیین کند که به ورود مجدد وی به جامعه کمک کند. ماده ۲۳۱ قانون مربوط به پرونده شخصیت کانادا مقرر می‌دارد: "دادگاه مجازات‌ها و رژیم اجرای آنها را با توجه به کیفیت جرم و شخصیت مرتکب تعیین می‌کند." پس از مراحل اولیه، قرائت کیفرخواست و استماع دفاعیات متهم یا وکیل او، قضات دادگاه جنایی وارد شور شده و بر اساس محتویات پرونده کیفری و شخصیت، رأی صادر می‌کنند. در حقوق کانادا، قضات دادگاه‌های جنایی هنگام شور و صدور حکم محکومیت، ملزم به ملاحظه پرونده شخصیت بزهکار هستند. مگر جایی که تحقیقات جرم‌شناختی ارتباط مؤثر و مستقیم هر یک از خلأهای روانی، اجتماعی، اقتصادی و فیزیولوژیکی بزهکار را با وقوع بزه اثبات کند. در این صورت، دادگاه آن قسمت از تحقیقات شخصیت را که مؤثر در بزهکاری بوده است ملاحظه کرده و حسب مورد مجازات یا اقدامات تأمینی لازم را تعیین می‌کند (ماده ۲۳۱ قانون مذکور).

دادگاه ممکن است در مورد مجرمان غیر حرفه‌ای، کیفر را تخفیف یا تعلیق نموده و یا در صورت وجود عوامل رافع مسئولیت کیفری، او را به‌طور کلی از کیفر معاف کند. در غیر این صورت، با توجه به پرونده شخصیت، مجازات یا اقدامات تأمینی را متناسب با وضعیت بزهکار و فعل مجرمانه تعیین می‌کند. در حقوق کیفری کانادا، در صورت اجتماع شرایط قانونی، اعطای تعلیق (ساده یا مراقبتی) در اختیار دادگاه است. قاضی مناسب بودن تعلیق را با توجه به شخصیت مجرم و محیط اجتماعی او ارزیابی می‌کند. ماده ۱۳۴ قانون مجازات کانادا، تعلیق مراقبتی برای محکوم را شامل اقدامات نظارتی پیش‌بینی شده در ماده ۱۴۶ و تعهدات مخصوص به رأی محکمیت یا تصمیم بعدی قاضی اجرای مجازات می‌داند. در نظام کیفری کانادا، توجه به شخصیت بزهکار اهمیت زیادی دارد. در حقوق کیفری کانادا، تحقیقات درباره شخصیت متهم و وضعیت مالی، خانوادگی و اجتماعی وی پیش‌بینی شده است. این تحقیقات در مرحله تحقیقات مقدماتی، در امور جنحی اختیاری و در امور جنایی الزامی است. دستور تشکیل پرونده شخصیت بر عهده قاضی تحقیق یا بازپرس است تا در صورت مجرم شناخته شدن متهم، با استفاده از گزارش‌های موجود در پرونده شخصیت، واکنش مناسب تعیین شود.

در چند دهه گذشته، دست‌اندرکاران عدالت کیفری در پرتو تحول آموزه‌های حقوق کیفری و جرم‌شناسی درصدد متناسب‌سازی واکنش‌ها با شرایط جسمی و روانی بزهکاران هستند. یکی از سازوکارهای متناسب‌سازی پاسخ‌های کیفری، توجه به تشکیل پرونده شخصیت بزهکاران است. روش شناسایی شخصیت بزهکاران برای اولین بار در سال ۱۹۰۷ در آمریکای جنوبی و در سال ۱۹۱۹ در بلژیک اجرا شد. پس از آن در سایر کشورها مراکز مخصوص مشاهده بزهکاران تأسیس شد. قانون‌گذاران ایران نیز در پی سال‌ها ضرورت تشکیل پرونده شخصیت را احساس کردند. در قانون جدید آیین دادرسی کیفری، مواد ۳۰۲ و ۶۸۲ تشکیل پرونده شخصیت را در جرایم مهم برای اطفال و بزرگسالان الزامی کرده‌اند. اما شرایط تشکیل پرونده شخصیت در اطفال و نوجوانان متفاوت از بزرگسالان است. چالش این است که در تمام جرایم تعزیری، باید شخصیت متهم یا مجرم مدنظر قرار گیرد. قانون‌گذار به تشکیل پرونده شخصیت در تمام جرایم اشاره‌ای ضمنی دارد، اما تنها در جرایم درجه ۱ تا ۶ آن را الزامی کرده است. این تصمیم آیا در تحقق عدالت مؤثر است؟ آیا بهتر نبود قانون‌گذار با توجه به ماده ۸۱ قانون مجازات اسلامی، تشکیل پرونده شخصیت را در تمام جرایم الزامی می‌کرد؟ ارتکاب جرایم خرد و کوچک در بزهکاران اغلب اتفاقی است و اگر این جرایم مورد شناخت و درمان قرار نگیرند، آیا از بزهکار ابتدایی یک ابر بزهکار نمی‌سازد؟ بسیاری از تکرارکنندگان جرم و مجرمان حرفه‌ای در نتیجه تصمیم ناصواب قاضی و واکنش نسنجیده دستگاه عدالت قضایی به وضع کنونی‌شان دچار شده‌اند. اگر پرونده شخصیت در مجرمان اتفاقی تشکیل می‌شد، برخورد مناسب‌تری با آنان صورت می‌گرفت و جرم و جنایت پیشه‌شان نمی‌شد.

مطالعه حقوقی - جرم شناختی پرونده شخصیت در ایران

در کشور ما، تاکنون ضرورت تشکیل پرونده شخصیت به‌طور کامل احساس نشده است. در قانون جدید آیین دادرسی کیفری، مقننان تشکیل پرونده شخصیت را برای جرائم جدی الزامی کرده‌اند. امیدواریم که این الزام در تمام مراحل دادرسی کیفری اجرا شود و قضات به همراه پرونده کیفری، به تشکیل پرونده شخصیت نیز توجه کنند. بنابراین، نمی‌توان انکار کرد که پرونده شخصیت باید به‌عنوان یک جزء ضروری در کنار پرونده کیفری در همه مراحل دادرسی مدنظر قرار گیرد، به‌ویژه که اثر پیشگیرانه‌ای مؤثر دارد. کاربرد پرونده شخصیت به بیان تنها فردی‌سازی مجازات محدود نمی‌شود، بلکه محتوای آن مؤثر و مؤثر در اجرای بسیاری از قوانین پیش‌بینی‌شده و نهادها است. بنابراین، بررسی اساس و اهداف تشکیل پرونده شخصیت، شرایط و روش شناسایی شخصیت، و تشکیل پرونده شخصیت در نظام عدالت کیفری، به‌همراه آثار و نتایج آن، امری حیاتی است. به‌ویژه در سیستم کیفری ما، اجرای تحقیقات در این زمینه ضروری است تا مقامات قضایی و پلیس با پرونده شخصیت به‌طور کامل آشنا شوند و به این ترتیب پرونده شخصیت جایگاه مناسبی پیدا کند.

نتیجه‌گیری

به نظر می‌رسد مبنای حقوقی تشکیل پرونده شخصیت، در تعیین مجازات‌ها یعنی تخفیف، تشدید و یا تعلیق کیفر به جهت تطبیق مجازات با شخصیت بزهکار با هدف فردی‌سازی و شخصی‌سازی مجازات‌ها است. از جمله مبنای جرم‌شناختی تشکیل پرونده

شخصیت، اتخاذ واکنش متناسب با شخصیت مجرم در راستای وصول به اهداف اصلاح و درمان بزهکار و برنامه‌ریزی کارآمد جهت پیشگیری از حالت خطرناک و تکرار جرم و نهایتاً مدیریت ریسک و خطر است، تا با بررسی شخصیت فرد بزهکار و انگیزه وی از زوایای مختلف، موجبات ترمیم شخصیت فرد بزهکار با در نظر گرفتن وجه پیشگیرانه فراهم آید. پرونده شخصیت می‌تواند در تمام مراحل دادرسی یعنی مرحله تحقیقات مقدماتی، محاکمه، صدور حکم و اجرای مجازات، تشکیل شده و دارای کارکرد باشد. از جمله کارکردهای تشکیل پرونده شخصیت و ابعاد چندگانه آن در تمامی مراحل دادرسی، می‌توان به همسان‌سازی پاسخ کیفری با نیازهای روانی، جسمانی و اجتماعی متهم و همچنین عواملی که سبب شده فرد به سوی ارتکاب جرم برود، اشاره نمود. یکی از آثار آن، توجه به فرآیند اصلاح و درمان به عنوان یک اصل بوده که در واقع سیاست تقنینی در راستای اصل ۱۵۶ قانون اساسی در نظام حقوقی ایران، آن را اساسی‌سازی نموده و تشکیل پرونده شخصیت در حقوق کیفری ایران در برخی از قوانین از جمله مواد ۲۰۳ و ۶۸۲ قانون آیین دادرسی کیفری و مواد ۱۸، ۳۷، ۳۸، ۴۳، ۶۰، ۱۵۲، ۱۸۸، قانون مجازات اسلامی و مواد ۷۴ و ۴۶ آیین‌نامه اجرایی سازمان‌های زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، مورد توجه قرار گرفته است. در حقوق کیفری کانادا نیز تحقیق درباره شخصیت متهم، وضعیت مالی و خانوادگی و اجتماعی آن‌ها پیش‌بینی شده است و در مرحله تحقیقات مقدماتی در مورد جرایم جنایی الزامی و در مقام اعطای تعلیق و آزادی مشروط، رجوع به پرونده شخصیت در مراحل رسیدگی، ضرورت دارد. شاید بتوان گفت که اثرگذاری تشکیل پرونده شخصیت با بررسی ابعاد و ویژگی‌های شخصیتی فرد، هنگام ورود فرد به چرخه دستگاه عدالت کیفری است که با در نظر گرفتن مجازاتی متناسب و منطبق با شخصیت بزهکار، می‌تواند باعث اصلاح و درمان فرد و پیشگیری از تکرار جرم و کاهش تراکم پرونده‌های قضایی و کنترل بزه-انحراف در سطح کلان شود. بنابراین اگر وضعیت روانی، اجتماعی و خانوادگی مجرم را تحت نظر داشته باشیم، می‌توانیم مجازات و ضمانت اجرای مناسب و مفیدتری را برای مدیریت حالت خطرناک در نظر بگیریم. از چالش‌ها و موانع تشکیل پرونده شخصیت و عدم تأثیر آن، می‌توان به عدم رعایت حریم خصوصی افراد و فقدان سازمان‌های متولی و متخصص در زمینه تشکیل پرونده شخصیت و عدم اعطای زمان مناسب و کافی به کارشناسان مربوطه، کمبود متخصصان امر برای اجرای طرح در سراسر کشور و عدم وجود آزمایشگاه‌های مجهز به فناوری پیشرفته در زمینه شخصیت‌شناسی اشاره نمود. اثربخشی کیفر در خصوص مجرمان بر حسب شخصیت و پیشینه کیفری آنان متفاوت است بدین ترتیب می‌توان به سجل کیفری مجرمان جهت تعیین انواع مجازات‌ها و فردی‌سازی مجازات توجه بیشتری نمود. بدیهی است که متغیرهای شخصیتی هر فرد، مستلزم تمهید ابزارهای متناسبی مانند تنظیم پرونده شخصیت و امکان دسترسی سریع به سجل کیفری و سیستمی منسجم برای قضات می‌باشد چرا که عدم تناسب محرومیت‌ها و مجازات‌ها، باعث برچسب خوردگی شخص و در نتیجه مشکل در پذیرش فرد از سوی جامعه می‌شود، امری که می‌تواند منتهی به افزایش تکرار جرم شود.

منابع

۱. ابراهیمی ابراهیم (۱۳۹۰). موانع تشکیل پرونده شخصیت در نظام کیفری ایران. فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، دوره ششم، شماره ۱۸، صفحات ۵۰۲-۱۸۸.
۲. ابراهیمی شمس (تابستان ۱۳۹۱). بازپروری عادلانه مجرمان. دانشگاه علوم اسلامی رضوی، شماره ۳.
۳. ابراهیمی، ابراهیم (۱۳۸۹). پرونده شخصیت در فرآیند کیفری ایران. تهران: انتشارات فکرسازان، چاپ اول.
۴. ابراهیمی، احمد (۱۳۸۹). پرونده شخصیت در فرآیند کیفری ایران (مطالعه کاربردی). تهران: فکرسازان.
۵. ابهری، علی (۰۴۳۱). تشکیل پرونده‌های شخصیتی. مجله کانون و کلا، شماره ۷۶، صفحات ۱۷-۶۷.
۶. آشوری، محمد (۱۳۹۲). جایگاه پرونده شخصیت در فرآیند پیشگیری از پایداری بزهکاری جوانان. فصلنامه حقوق دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دوره ۴۳، شماره ۱، صفحات ۳۱۲-۱۹۵.
۷. جعفری لنگرودی، محمدجعفر (۱۳۸۰). ترمینولوژی حقوق. چاپ یازدهم، تهران: انتشارات گنج دانش.
۸. خالقیان، جواد (۱۳۸۴). قوانین کیفری. چاپ اول، تهران: نشرجهاد.
۹. دانش تاج زمان (۱۳۷۲). حقوق زندانیان و علم زندان‌ها. دانشگاه تهران.
۱۰. دهخدا، علی‌اکبر (۱۳۶۵). لغتنامه. جلد سی، تهران: نشر مؤسسه لغتنامه دهخدا.

۱۱. سالاری جم، شهرام (۱۳۹۴). پایان نامه جایگاه پرونده شخصیت در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲. دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه.
۱۲. سهرابی، صدیقه (۲۹۳۱). پایان نامه نقش پرونده شخصیت در حقوق ایران. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز.
۱۳. شالچی، بهزاد (۱۳۸۰). بهداشت روانی. روزنامه اطلاعات، چهارشنبه ۷۱ بهمن.
۱۴. شامبیاتی، هوشنگ (۱۳۸۷). بزهکاری اطفال و نوجوانان. چاپ هشتم، تهران: انتشارات ژوبین.
۱۵. شامبیاتی، هوشنگ. حقوق جزای عمومی، جلد اول.
۱۶. صفار، محمد جواد (۱۳۷۳). شخصیت حقوقی. تهران: نشر دانا، چاپ اول.
۱۷. صفار، محمد جواد (۱۳۷۳). شخصیت حقوقی، چاپ اول، تهران: نشر دانا.
۱۸. الطافی، رمضان (۱۳۸۳). جرم شناسی (جبر روانی). تهران: انتشارات رودکی، چاپ سوم.
۱۹. طریقتی، شکراله (۱۳۴۵). مقدمه‌های بر روانشناسی و روانپزشکی کیفری. تهران: انتشارات دهخدا.
۲۰. عظیمی سعید (۱۳۸۷). مباحث اساسی روانشناسی (رفتارشناسی). تهران: نشر صفار.
۲۱. فرج‌الهی، رضا (۱۳۸۹). جرم‌شناسی و مسئولیت کیفری. چاپ اول، تهران: نشر میزان.
۲۲. کی نیا، مهدی. روانشناسی جنایی، جلد اول، چاپ پنجم.
۲۳. کینیا، مهدی (۱۳۸۴). روانشناسی جنایی. جلد اول، چاپ پنجم، تهران: انتشارات رشد.
۲۴. گنجی، حمزه (۱۳۸۶). روانشناسی عمومی. چاپ چهل و دوم، تهران: انتشارات ساوالان.
۲۵. گوهری، سعید (۱۳۹۰). پایان نامه شخصیت در نظام کیفری ایران. دانشگاه قم، مرکز آموزش های الکترونیکی.
۲۶. محسنی، مرتضی (۱۳۸۲). دوره حقوق جزای عمومی (مسئولیت کیفری). چاپ دوم، تهران: انتشار گنج دانش.
۲۷. محمدیان، سارا و محمدرضاپور، بابک (۱۳۹۲). لزوم تشکیل پرونده شخصیت در فرایند دادرسی کیفری ایران. پزشکی قانونی، دوره ۱۹، شماره‌های ۲ و ۳، صفحات ۹۲۳-۳۴۰.
۲۸. محمودی غفار (۱۳۸۷). پایان نامه فردی کردن مجازات ها و آثار آن در جلوگیری از تکرار جرایم. اراک.
۲۹. نجفی توانا، علی (۱۳۸۴). جرم‌شناسی. تهران: انتشارات آموزش و سنجش، چاپ سوم.
۳۰. نوریها، رضا (۱۳۷۷). زمینه جرم شناسی. تهران: گنج دانش.
۳۱. هدی، فاطمه (۱۳۹۰). پایان نامه رویکرد حقوق کیفری ایران به شخصیت مجرم. دانشگاه قم.
۳۲. یوسفی مراغه‌ای، مهدی و عزیزی، امیر (۱۳۹۳). قانون آیین دادرسی کیفری. تهران: انتشارات خرسند، چاپ دوم.
33. Canadian Criminal Evidence. (n.d.). Character of Accused. Retrieved from https://en.wikibooks.org/wiki/Canadian_Criminal_Evidence/Character/Character_of_Accused
34. McKinnon, C. (1999). Character, Virtue Theories, and the Vices. Peterborough, Ontario: Broadview Press.
35. Orenstein, A. (1998). No Bad Men!: A Feminist Analysis of Character Evidence in Rape Trials. Journal Name, Volume(Issue), 49.
36. Park, R. C. (1996). Character evidence issues in the O.J. Simpson case — or rationales of the character evidence ban, with illustrations from the Simpson case. University of Colorado Law Review, 67, 747-...
37. Tanovich, D. M. (Year). An Equality-Oriented Approach to the Admissibility of Similar Fact Evidence in Sexual Assault Prosecution. Retrieved from [URL]